

Varhaiskasvatus

I. Kuvaus toiminnasta

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävä on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua sekä edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta. Edelleen toiminnan tehtävänä on ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta tarjoamalla lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun, virkistävään ja turvalliseen toimintaan ja mahdollistaa tarvittaessa lepo rauhallisessa ympäristössä, ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilön valvonnassa.

Palvelualue järjestää suomenkielistä varhaiskasvatusta kunnallisissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella ja sen kuntalisällä varhaiskasvatusta yksityisissä päiväkodeissa ja ryhmä- ja perhepäivähoidossa. Lisäksi palvelualue järjestää avointa varhaiskasvatusta. Avoimessa varhaiskasvatuksessa toimii leikkipuistoja, alle kouluikäisille suunnattuja kerhoja sekä perhekerhoja, joista osa on tuotettu yhteistyössä seurakuntien ja kolmannen sektorin kanssa. Kerhotoimintaa järjestetään sekä sisätiloissa että ns. ulkoilu- / liikuntakehoina. Lisäksi järjestetään huoltajille ja lapsille yhdessä suunnattua avointa päiväkotitoimintaa.

Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa myös perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä. Palvelua tuotetaan sekä kaupungin omana tuotantona että avustamalla eri yhdistysten tuottamaa toimintaa. Toiminta toteutetaan pääsääntöisesti koulujen yhteydessä tai koulun läheisyydessä.

Esiopetusta sekä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään joko päiväkotien tai koulujen yhteydessä. Turku on mukana kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluissa, joka alkoi vuonna 2021 ja päättyy kesällä 2024. Mahdollisista pysyvistä muutoksista kokeilun johdosta ei ole vielä tietoa. Varhaiskasvatuksessa annetaan esiopetuksen perusopetukseen valmistavaa opetusta. Myös yksityiset päiväkodit tuottavat esiopetusta.

Palvelualue jakautuu neljään varhaiskasvatuksen alueeseen sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan kokonaisuuteen.

II. Toimintaympäristön muutos

Alle kouluikäisten lasten määrä Turussa on ollut vähenevä. Näyttäisi siltä, että suomenkielisten lasten määrä vähenee, mutta muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenä puhuvien lasten määrä kasvaa. Väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrään pitäisi lähteä kasvuun viimeistään vuoden 2024 aikana. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on jonkin verran vähentynyt. Varhaiskasvatuksen sekä valtakunnallisena että paikallisena tavoitteena on osallistumisasteen nostaminen. Alle 3-vuotiaita lapsia näyttäisi olevan tulossa palvelunpiiriin merkittävästi enemmän kuin aikaisemmin.

Iltapäivätoiminnan kysyntä on kasvanut suurempien ikäluokkien johdosta. Lisäksi lähikouluperiaate lisää pienluokilla käyvien lasten määrää lähikouluissa, mikä vaikuttaa myös iltapäivätoiminnan henkilöstöressurssitarpeen lisääntymiseen.

Henkilöstön saatavuus on huonoa, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajista ja erityisopettajasta on pulaa. Tilanne vaihtelee myös merkittävästi myös kaupungin sisällä alueellisesti. Varhaiskasvatustilaisissa on säädökset varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteesta ja henkilöstön kelpoisuuksista. Lain kohta sisältää siirtymäsäännöksiä. Henkilöstörakenteen muutos tulee huomioida rekrytoinnissa, jotta henkilöstön kelpoisuudet ovat lain mukaiset vuoteen 2030 mennessä. Henkilöstörakenteen muutos tulee vaikuttamaan henkilöstökustannusten lisääntymiseen edelleen. Varhaiskasvatustilaislaki muutettiin elokuussa 2021 siten, että henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Elokuussa 2022 varhaiskasvatustilaislakia muutettiin niin, että lapsella on oikeus kolmitasoiseen tukeen varhaiskasvatuksessa. Tehostettua ja erityistä tukea saavat lapset tulee huomioida joko henkilöstön tai lasten määrissä. Koska varhaiskasvatustilaispaikkoja ei juurikaan voida vähentää, tulee tuen järjestelyjen osalta kyseeseen lähes ainoana mahdollisuutena henkilöstömäärän lisääminen.

Useita päiväkotia toimii tällä hetkellä väistötiloissa, kuitenkin toimitiloihin pyritään panostamaan esimerkiksi tila- ja pedagogisella konseptoinnilla. Useita rakennushankkeita käynnistyy lähivuosina, näiden hankkeiden suunnittelu on jo käynnissä.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyy vuonna 2025. Kokeiluryhmän seurantatutkimusta jatketaan peruskoulun loppuun asti. Kokeilun päätyttyä hallitus arvioi kokeilun tulokset ja valmistelee jatkotoimet.

Hallitusohjelmassa on muun muassa seuraavia kirjauksia varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskien:

Hallitus luo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjille järjestämiseen liittyvät kriteerit, jotta varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Varhaiskasvatus ja perusopetus säilyvät jatkossakin kuntien järjestämisvastuulla. Lisäksi arvioidaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatukriteereiden päivittämistä.

Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan erityisesti yli 3-vuotiaiden lasten osalta. Erityisiä toimia suunnataan maa-hanmuuttajataustaisten lasten osallistumisasteen nostamiseksi varhaiskasvatuksessa.

Hallitus vakiinnuttaa varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen määrärahatason.

Hallitus uudistaa varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskevan lainsäädännön.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn, jotta kevennetään palveluiden järjestäjien hallinnollista työtä.

Hallitus varmistaa, että varhaiskasvatusta valvotaan niin julkisesti kuin yksityisesti järjestetyssä varhaiskasvatuksessa.

Hallitus vahvistaa alan veto- ja pitovoimaa kehittämällä työoloja ja varhaiskasvatuksen laatua.

Edellä mainitut kirjaukset vaikuttanevat lähivuosien toimintaan.

III. Kehittämissuunnitelma

Lasta koskeva kehittäminen

Yksilöllinen kasvu- ja oppiminen, lapsen tuki - Varhaiskasvatus ja aamu- ja iltapäivätoiminta antaa kaikille lapsille mahdollisuuden laadukkaaseen ja pedagogisesti tarkoituksenmukaiseen varhaiskasvatukseen ja toimintaan. Varhaiskasvatus ja aamu- ja iltapäivätoiminta toimivat hyvinvoinnin edistäjänä.

Opetus- ja ohjaushenkilöstöä koskeva kehittäminen

Varhaiskasvatussuunnitelma osaaminen - Kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelman jalkauttaminen ja siihen liittyvän johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen ovat keskeisiä sisältöä ja laatua ohjaavia tekijöitä. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään KARVI:n digitaalista Valssi-laadunarviointijärjestelmää sekä lapsivaikutusten arviointia varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi.

Osaaminen - Henkilöstön osaamista kehitetään vastaamaan varhaiskasvatussuunnitelman tai toimintasuunnitelman vaatimuksiin. Jatketaan aktiivista työtä varhaiskasvatuksen henkilöstön muuntokoulutuksen järjestämiseksi ja varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoiman lisäämiseksi sekä kehitetään varhaiskasvatuksen varahenkilöjärjestelmää henkilöstövuokrauksen kustannusten vähentämiseksi.

Palveluiden järjestämistä koskeva kehittäminen

Johtaminen - Johtamisjärjestelmää kehitetään yhdessä varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa, johtaminen tukee henkilöstön hyvinvointia, mutta samalla palveluntuottaminen on tehokasta.

Pitkäjänteinen kehittäminen ja suunnitelmien toimeenpanon tuki - Kehittäminen perustuu pitkäjänteiseen, luottamukseen nojaavaan varhaiskasvatuksen työntekijöiden yhteistyöhön ja toimijoiden välillä on jatkuva vuoropuhelu. Vahvistetaan moniammatillista yhteistyötä yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Yhteisöllisyyden edistäminen - Varhaiskasvatus ja aamu- ja iltapäivätoiminta osana kestävästi toimivaa paikallista ja kansainvälistä yhteisöä. Erityishuomiota kiinnitetään päiväkotien ja koulujen eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen. Varhaiskasvatuksessa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa kehitetään edelleen inklusiivista toimintakulttuuria.

Tehokkaasti käytetyt tilat - Kehitetään kasvatuksen ja opetuksen tilojen hallintaa, jotta varmistutaan koulu- ja päiväkotitilojen tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta käytöstä.

I. Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Uuden Turku toiminta- ja johtamismallin (Dnro 791–2023) keskiössä on poikkialainen ja yhteisvaikuttava toiminta. Toimintamallia toteuttamaan on alkuvuonna 2023 perustettu uudet monialaiset johtoryhmät (hyvinvointi, elinvoima, kaupunkiympäristö, integraatio).

Uuden Turun toimintamallin poikkialaisia pilotteja ovat lasten ja nuorten palvelukokonaisuus sekä teemoina segregaaation ehkäisy, työllisyyden ja kotoutumisen uudistaminen sekä koulujen pihojen yhteistoiminnallinen uudistaminen. Myös elinvoiman poikkialainen palvelukokonaisuus tulee voimaan 2023 ja tulee huomioida vuoden 2024 suunnittelussa.

Palvelusuunnitelmaan sisällytetyt tavoitteet ja toimenpiteet näiden yhteisvaikuttavien ja poikkialaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi:

Varhaiskasvatusta toteutetaan molempien kotimaisten kieliryhmien osalta rinnakkain samassa kiinteistössä.

Toteutetaan Pikkuväen kulttuuripolkua ja jatketaan soveltavan liikunnan saattajakortti -käytäntöä yhteistyössä kaupungin muiden organisaatioiden kanssa.

II. Tunnusluvut

Tunnusluku	Tunnusluvun mitta-yksikkö	Lähde	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Ennuste 2023	Ennuste 2024
Turkulaisten 0–18 -vuotiaiden määrä	lkm	-	30 809	30 695	31 297	30 903	31 096
Turkulaisten 0–6 -vuotiaiden määrä (vuoden lopussa)	lkm	*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2021–2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle (29.9.2021). https://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/johdon%20raportointi/v%C3%A4est%C3%B6ennuste_2021?rs:embed=true	11 464	11 297	11 076	11 122	11 202
joista suomenkielisten 0–6 –vuotiaiden	lkm	*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2021–2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle	8 349	8 153	7 877	7 739	7 861

määrä (31.12.)		(29.9.2021). https://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/johdon%20raportointi/v%C3%A4est%C3%B6ennuste_2021?rs:embed=true					
joista ruotsinkielisten 0–6-vuotiaiden määrä (31.12.)	lkm	-	707	722	690	685	658
joista muunkielisten 0–6-vuotiaiden määrä (31.12.)	lkm	**Lähde: Turun seudun kuntien väestön ennakkotiedot (Tilastokeskus) http://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/Johdon%20raportointi/v%C3%A4est%C3%B6ennakot?rs:embed=true . 2018–2019 määrät on poimittu linkistä, ja vuosien 2016–2017 määrä on saatu tietopyyntönä Strategia ja kehittäminen -yksiköltä.	2 416	2 422	2 509	2 576	2 541
Päiväkodit	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	4 947	4 753	4 776	5 000	5 000
Palvelusetelit yhteensä	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	2 223	2 382	2 379	2 300	2 300
Esiopetus	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	1 223	1 597	1 373	1 100	1 050
Esiopetuksen valmistava opetus	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	105	156	135	130	130
Hankittu esiopetus	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	265	328	338	200	200
Perhepäivähoito	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	124	96	92	60	50

Ryhmä- ja perhepäivähoidon palvelusetelit	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	39	48	45	50	50
Muu varhaiskasvatus / kerhot ja puistot	lkm	Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmä	234	230	179	150	140
Kotihoidon tuki	-	Kela Etuustietopalvelu Kelmu	1 466	1 373	1 345	1 300	1 250
Yksityisen hoidon tuki yhteensä	-	Kela Etuustietopalvelu Kelmu	210	177	145	130	130
7-8 -vuotiaat	lkm	-	3 316	3 334	-	3 350	3 240
Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta / kaupungin oma tuotanto	-	Primus	939	864	924	880	880
Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta / avustettu toiminta	-	Primus	1 246	1 253	1 312	1 305	1 300
Kunnallisen päiväkotihoidon hinta	€	-	10 699	-	-	-	-

Kuusikko- vertailussa (€ / lasken- nallinen lapsi)							
Tyytyväi- syys päivä- hoitoon	-	-	-	-	-	-	-

III. Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuhenkilö	Tavoite 2024
Henkilöstöllä on tarvittava koulutus ja pätevyys.	Palvelualueen johtoryhmä; lähijohtajat	Kelpoisuuden antavan koulutuksen suorittaneiden määrä lisääntyy
Panostetaan henkilökunnan täydennyskoulutukseen ja ammatilliseen kehittymiseen. Jatkuva ammatillinen kehittyminen on tärkeää, jotta henkilöstö pysyy ajan tasalla pedagogisista käytännöistä ja uusimmista tutkimuksista.	Palvelualueen johtoryhmä; lähijohtajat	Täydennyskoulutukseen osallistuneiden määrä lisääntyy
Henkilöstön osaamista kehitetään vastaamaan varhaiskasvatussuunnitelman/esiopetussuunnitelman ja toimintasuunnitelman vaatimuksiin. Tietoperusteinen osaamisen kehittäminen toteutuu esim. Kehittävä palaute -menetelmän analyyssejä hyödyntäen ja täydennyskoulutusvelvoite toteutuu.	Palvelualueen johtoryhmä; lähijohtajat	Kehittävän palautteen tulokset käytettävissä kaikissa yksiköissä
Tuetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön ja aamu- ja iltapäivätoiminnan hyvinvointia	Palvelualueen johtoryhmä; lähijohtajat	Sairauspoissaolojen määrä vähenee

<p>Henkilöstö ymmärtää kielen keskeisen merkityksen lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentamisessa ja yhteiskuntaan kuulumisessa. Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa tiedostetaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla.</p>	<p>Lähijohtajat</p>	<p>Kehittävän palautteen tuloksissa näkyy kehitystä – tuetun leikin määrä on lisääntynyt</p>
<p>Ulkopedagogiikka ja luonnossa oppiminen on läsnä jokaisessa lapsiryhmässä. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten fyysisen aktiivisuuden määrään kiinnitetään erityistä huomiota.</p>	<p>Lähijohtajat</p>	<p>Kehittävän palautteen tuloksissa näkyy kehitystä – tuetun leikin määrä ja ulkoiluun käytetty aika on lisääntynyt</p>
<p>Kehitetään varhaiskasvatuslain edellyttämiä toimenpiteitä lapsen tuen osalta varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Palvelualueen johtoryhmä</p>	<p>Vuonna 2023 toteutetun arvioinnin tulokset/johtopäätösten toteuttaminen on aloitettu</p>
<p>eVaka-asiakastieto ja toiminnanohjausjärjestelmän käytön varmistaminen</p>	<p>Palvelualueen johtoryhmä</p>	<p>Raportointityökalut ovat käytössä</p>
<p>Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään käynnistämällä aamu- ja iltapäivätoiminnan Tukitiimi, tukitiimin avulla otetaan käyttöön Pace-koulutuksen menetelmät, tavoitteena lapsilähtöinen kohtaaminen kaikissa ohjaustilanteissa. Lasten aktiiviseen liikuttamiseen ja ulkoiluun kiinnitetään erityistä huomiota, jotta kansalliset lasten liikuntasuositukset toteutuvat perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa.</p>	<p>Palvelupäällikkö</p>	<p>Henkilöstön itsearvioinnin perusteella lasten osallisuus ja ulkoilun määrä ovat lisääntyneet</p>

IV. Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Toteutuma 30.6.23
Huoltajien tyytyväisyys varhaiskasvatukseen	arvosana (4–10)	-	8,90	-	9	-
Kelpoisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen kasvatushenkilöstöstä	-	-	-	-	1	-
Kunta10 kokonaissijoitus paranee (sijoittuminen 1–100)	-	-	49	-	46	-
Päiväkotien täyttöaste	-	-	-	-	1	-
Päiväkotien käyttöaste	-	-	-	-	0,90	-

V. Henkilöstöstr. toimenpiteet

Tavoite	Toimenpide	Vastuhenkilö
Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Työnantaja tukee henkilöstön koulutusta aloille, joilla on pulaa kelpoisesta henkilöstöstä	Palvelualuejohtaja